

LÖVÉTEI KIÁLTÓ

VIII. évfolyam, 1. szám, 2006. január. Ára szabadeladásban: 1 lej

Az 1987-ben születettek a háladási szentmiséjük után

Júdás asszonya

A minap az óvodába menet néhány első osztályos gyerek jött velem szembe, és megütötte fülemet társalgásuk témája. A beszélgetés a tévé-műsorokról szólt, akarom mondani a gyerekeknek való tv-műsorokról, így kerülhetett szóba a "Minimaxon" közvetített Júdás asszonya, melyben egy Beremisiz nevű "úriembert" valószínűleg valamilyen igaz cselekedetért a kicsinyhitűek börtönbe zártak.

Milyen jó is, hogy van ez a tv. Nem kell a gyermekkel annyit törődni, mert leültetem a tv elé, s ott jól hallgat. Vagy egy másik kép is bejön elé.

"- Most nem kapcsoljuk a Minimaxra, mert a Romantikán most megy a Júdás asszonya, és meg akarom nézni!" - mondanom sem kell, hogy ez az anyuka szavai, aki gyermekét így az erőszakra, a hazugságra, a csalásra tanítja, mivel ahelyett, hogy vele töltené az idejét, és egy szeretetről szóló értékrendet tanítgatna neki, rákényszeríti ezen "kimondottan gyerekeknek készített" filmek nézésére.

Növeljük gyermekeinket, de neveljük is? Vagy hagyjuk, hogy teljesen csak a tv alakítsa az értékrendjét? És majd meglepődve fogjuk figyelni, hogy

mit tesz gyermekünk?

Óvónők is panaszkodtak, hogy a kisgyerekek is efféle szereplők tetteiről beszélnek az óvodában. Hmm....

A pedagógiával foglalkozók véleménye szerint már az is súlyos hiba, ha hagyjuk gyermekeinket órák hosszát a tv előtt üldögdélni, még akkor is, ha úgymond nekik szánt műsor is megy. Még az oly "hasznos" természetfilmek helyett is sokkal jobb lenne, ha a gyerekek a körülöttük levő természetet és környezetet figyelnék a terepen, kirándulások, séták alkalmával, mert itt is vannak olyan izgalmas látnivalók, mint az egzotikus vidékeken, csak figyelő szem, fül meg egyebek kellene a felfedezésükhöz. No, de ha nem is ily szelíd műsorokat néznek a tv-n, hanem olyan filmeket például, ahol átlag nyolcpercenként történik valamilyen erőszakos cselekmény, akkor az már merénylet a gyermek ellen. Már nem is kell magyaráznunk, hogy milyen viselkedésmintákat, kulturális szintet, magatartásformákat fognak követendő példaként maguk elé állítani, főleg ha a közvetlen környezet is fölöttebb fontosnak tartja ezen műsorok "el nem szalasztását". Ezek után talán már nem fognak csodálkozni, ha hasonló események történnek a közvetlen környezetükben is. Igaz, hogy van-

"DOLGOZZ! Dolgozz elszántan és lélekkel azon a munkahelyen, ahová sorsod állított. Hidd el, hogy akinek a keze és az agya tele van munkával, az nem rontja a kedélyét fölösleges és lélekvágyító töprengéssel. A küzdelem, ami ami a munkában van, a legnevesebb és legférfiasabb életcél, több sokkal mint a munka haszna. Jusson eszedbe Madách Imre világhírű alkotásának, az Ember tragédiájának befejező mondata: Mondottam ember: küzdve küzdj és bízva bízzál!"

Erdélyi gazda aranymondásai

nak, akik a maszkabálban is Júdás asszonyának voltak öltözve, de olyanok is vannak szép számmal, akik az efféle élmények hatására félősek lettek, nem mernek egyedül aludni, bizalmatlanok, és ezt már nem lehet nyomtalanul eltüntetni, visszavonni. Ők még gyerekek, és a szüleik felelőssége, hogy hogyan nőnek fel! Ha egy almabingyót pirosra festek, attól még nem lesz érett alma, csak egy összemángált bingyó...

Ha nem tudatosítjuk cselekedeteinket, lassan felolvadunk a környezet hatásokban, és észre se vesszük, majd mikortól parancsol más falvainkban, udvarainkban, családjainkban azáltal, hogy a tévé képernyőjén keresztül leszoktat saját értékeinkről, gondjainkról, dolgainkról, és helyette a saját érdekét teszi életünk közép-pontjává. Az még nem baj, ha az ember rendelkezik globális kapcsolatokkal, de ha már csak a globális tudat van a fejében, és azt a politikusok, vagy más érdekek a tévén vagy más médiaorgánumokon keresztül irányítják, olyanok se leszünk, mint azok a magyarországiak, akik 2004. december 5-én nemmel szavaztak nemzet-társaikra.

Lázár László

Tanácsülés

2006. január 30-án került sor az újesztendő első rendes havi tanácsülésére, melyen a következő napirendi pontokat vitatták meg:

- A község általános rendezési tervének módosítása,
- A község területén lévő területek talajminőségi osztályának megállapítása,
- A szociális segély megállapításánál figyelembe vett jövedelmek jóváhagyása a 2006-os évre,
- Bérleti szerződések megújítása és a házbérek megállapításának jóváhagyása,
- A 2005-ös évi költségvetés végrehajtásából származó forgóalap felhasználásának jóváhagyása,
- A 2006-os évi költségvetés jóváhagyása,
- Különfélék.

I. A 350/2001-es számú törvény értelmében minden közigazgatási egység területén történő mindenféle urbanisztikai, építkezési, területrendezési tevékenység a helyi tanács által jóváhagyott, valamint a különböző szakhatóságok által látta-mozott helyi területrendezési terv alapján történik.

A 22/2004.07.19-es határozattal elfogadott általános rendezési tervben Kiruly illetve Szeltersz völgyét illetően olyan szakaszok maradtak ki a belterületbe vonásból, amelyek jelentős mennyiségű épület és más ingatlan található.

A tanács az 50/1991-es törvény előírásaira hivatkozva elfogadta az előírást, hogy a belterületből kimaradt területek belterületté váljanak 2006. január 1-től.

A fent említett területeket az év folyamán a helyszínen is felméri és kijelölik, hogy minden érintett fél tudja, hogy az erdei területe kül- vagy belterületbe esik.

II. Mivel a 247/2005-ös számú törvény módosítja az adó-

törvénykönyvben a külterületekre vonatkozó területi adót, szükséges a falu külterületét az országos I-V-ig terjedő osztályzati rendszerbe besorolni, hogy ki lehessen számolni rá az adót. Az önkormányzat készítetett egy tanulmányt, mely mintavételek alapján meghatározza, hogy Lövétén milyen minőségű talajok találhatóak. Így III, IV és V-ös minőségű talajokat állapítottak meg a szakemberek. Ezt a tanulmányt a tanács felülbírált, és az összes külterületnek az V-ös talajminősítést adta.

III. Az elmúlt években az önkormányzat mellett dolgozó szociális segélyben részesülőknek az állam biztosította külön keretből a jövedelmüket. Ettől az évtől az önkormányzat a saját forrásaiból, nem egy erre a célra meghatározott forrásból kell, hogy biztosítsa azon családoknak a minimális jövedelmet, akik a családon belül személyenként nem érik el a törvény által előírt bevételt. Ezért ettől az évtől az önkormányzat a már eddig ismert jövedelemforrások mellett megpróbálja igazoltatni a Magyarországon szerzett jövedelmet is.

IV. Az önkormányzat 2006-tól kezdődően minden bérlőjének az éves bérleti díjat januárban határozza meg, melyek a következők: Patika 97 Ron/hó, Posta 102 Ron/hó, Hortenzia 142 Ron/hó., Romtelecom 98 Ron/hó, Astra Telecom 135 Ron/hó., A.I András Szilveszter a Középszegei Malomra 80 Ron/hó.

V. A forgóalap felhasználása. A 2005-ös költségvetés végrehajtása során a költségvetésből 904 718 500 lej marad meg, ami a törvény értelmében a forgóalapba kerül. Ezeket a pénzeket adóságok törlesztésére, költségvetési hiány fedezésére, vagy folyó beruházások finanszírozására lehet fordítani. A forgóalap felhasználásáról a következőképpen döntött az ön-

kormányzat: 500 millió lejt a régi CEC épület megvásárlására fordít, 405 millió lejt a szociális konyhánál folyó munkálatok finanszírozására.

VI. Lövete Község Helyi Tanácsának a 2006-ra vonatkozó költségvetése.

Lövete község a 2006-os esztendőben több mint 16 milliárd régi lejből gazdálkodhat. Az önkormányzat működtetésére 2 905 000 000 lejt fordítanak, katonakötelesek besorozásának orvosi költségeire 15 000 000 lejt, gyerekotthonban vagy öregotthonban lévő lövéteiekre 50 500 000 lejt, a tűzoltó épület belső munkálatainak befejezésére 100 000 000 lejt, az iskola működtetésére 6 852 000 000 lejt, kultúrára 1 353 500 000 lejt, hátrányos helyzetű lövéteiek gondozóinak fizetésére és a szociális konyha befejezésére 3 474 000 000 lejt, községfejlesztésre 660 000 000 lejt, a kanalizációs tervek aktualizálására 50 000 000 lejt, a szarvasmarhatartó egyesület támogatására 100 000 000 lejt, hótalanítási munkálatok, utak és utcák karbantartására 680 000 000 lejt tervezett költeni helyi tanács. Mivel a tanácsgyűlés behívásakor közölt, a Polgármesteri Hivatal által előterjesztett költségvetést a pénzügyi szakbizottság felülbírált, így a tanácsgyűlésen előterjesztett költségvetés és a közölt nem egyezett, ennek eredményeként nehezen volt követhető az előterjesztés. A nehéz követhetőségre való tekintettel a polgármester felvállalta, hogy a következő tanácsgyűlésre egy jobban áttekinthető költségvetést fog összeállítani, - a megszavazott költségvetésről, melyet majd mi is részletesen leközlünk.

A külömfélék keretében jóváhagyták az A.I András Szilveszter kérését, melyben kérte a Középszegei malmot bérbé.

Lázár László

Így írtak rólunk

Könyvbemutató
2006. január 13.
Tálas csárda

Kiruly: a fürdő, ami nincs

Kirulyfürdő és környéke címmel jelent meg Mihály János legújabb munkája az Udvarhelyszék Kulturális Egyesület kiadásában. Az egykor virágzó fürdőélet színhelye nagy lehetőségeket rejt, ám jó ideje teljesen kihasználatlan.

A 48 oldalas, színes képmelléklettel ellátott kiadvány a Lövetei Helytörténeti Füzetek második darabjaként kerül az olvasó asztalára, Parlagi Endre budakalászi és Egyed József lövetei vállalkozók támogatásával. A szerző helyismereti tárgyú gyűjtései és kutatásai eredményeképpen a területileg Lövétéhez tartozó Kirulyfürdőről olyan alapvető adatok tulajdonában van, melyek lehetővé tették egy kisebb terjedelmű, összefoglaló jellegű tanulmány megírását.

A természetföldrajzi viszonyok leírását történeti áttekintés követi, innen tudjuk meg, hogy 1623-ban kelt jegyzőkönyvben tűnik fel először a Kiruly vize név. Jó ideig Királyfürdőként szerepelt a helységnévtárban, ma is használatos népi alakváltozat a Kéroj. Az ottani savanyúvíz a XVIII. század közepétől gyógy- és fürdővízként használatos.

Mihály János végigköveti a XIX. sz. közepétől az 1948-ban bekövetkezett államosításig virágzó fürdőélet fontosabb momentumait, közli a borvizes házak tulajdonosainak lajstromát is. Korabeli leírás sajátos ízével illusztrálja az erdélyi főnemes és környékbeli jó módú családok nyári gyógykúráinak mindennapjait. A völgy hét fontosabb ásványvízforrásának leírását is megtaláljuk itt.

A fürdő ma álló épületei kihasználatlanok, és nagyon leromlottak. Ám a kihasználatlanul elfolyó vizet jól lehetne hasznosítani, a környezet szinte kínálja magát, hogy ott fürdőtelep épüljön ki. A színes felvételek meggyőzően bizonyítják mindezt.

P. Buzogány Árpád

Kirulyfürdő: esély a kitörésre

A Lövetei Helytörténeti Füzetek második, Kirulyfürdőt és környékét bemutató számát ismertette a szerző, Mihály János és a kiadást támogató Egyed József az elmúlt hét végén. (2006. jan. 13-án, szerk. megj.) A természeti adottságokat és a fürdőélet kialakulását is összefoglaló helytörténeti tanulmány annak felismeréséhez is segítséget kíván nyújtani, hogy a lövetei faluturizmusnak kitörési pontot jelenthet a kirulyi fürdő, ha a szükséges fejlesztésekhez megtalálják a

Mihály János
Kirulyfürdő és környéke

penzügyi eszközöket - mondta el Mihály János. Az Udvarhelyszék keleti, Csíkkal érintkező határán, a főúttól 4 kilométerre délre fekvő Kirulyfürdő a 19. század végén és a 20. első harmadában kedvelt kiránduló- és nyaralóhelye volt az akkori Udvarhely megyének, de szép számmal építettek villát itt a Kőhalom környéki szászok is. A lövetei egyházközség tulajdonát képező, gyógyhatású ásványvízforrásokban gazdag szűk völgy azonban nem volt alkalmas fürdőtelep kiépítésére, ezért csupán helyi jelentőségű maradt. 1948 után pionírtáborként működött. Az épületek ma többnyire üresen állnak, és állaguk nagyon leromlott, infrastruktúráról még múlt időben sem lehet beszélni, és az ide vezető út legfeljebb erdei útnak minősíthető. A helytörténeti kiadvány szerzője azt reméli, munkája segítheti a valamikor virágzó hely újbóli fellendítését.

Kovács Csaba (In: Krónika, 2006. január 16., hétfő, 6.)

Sokszor a szénahordásnál is elkel egy jó szomszéd

"Szeressük egymást gyerekek"
"Nem csak a húszéveseké a világ"

Ez a két mottó szerepelt azon a meghívón, amelyet a Gál utcában lakó szervezők tisztelettel átnyújtottak minden kedves családnak jelezve ezáltal, hogy farsangi mulatságot szerveznek a helybeli vendéglőben. Sokszor elmondjuk, leírjuk, hogy ez előtt mennyivel összetartóbb volt székely népünk, és azt is sokszor hangoztatjuk, hogy "egy jó szomszéd többet ér egy rossz testvérnél". Ezt a kifejezést úgy kell értelmezni, hogy bizony általában a rokonságtól távolabb lakunk, és bármi történik, a szomszéd az, aki leghamarabb a segítségünkre siet, és így egymás között összetartó, jó viszony alakul ki. Az év folyamán több olyan munkát végzünk, amikor ránk fér a segítség, legyen az cserépforgatás a tetőn, építkezés, járművel való ganyézás, fahordás, favágás géppel.

Sokszor a szénahordásnál is elkel egy jó szomszéd segítsége, mert ha segít megüríteni a szekeret, akkor egy emberrel több maradhat a mezőn, és ott is megy a munka. Ez előtt az építkezés kőhordással kezdődött, majd meszet oltottak. Ha faházat építettek, a gazda az erdőn a saját területéről levágta a fát, ott helyben kifaragta - felszálkázta, és aztán egy nap 10-15 szekérral hazahordták a kifaragott, félig száraz gerendákat.

Amikor gabonahordás volt, azt is egy nap több szekérral hordták, hogy az elkezdett asztagot estére lehessen behegyezni, védve az esőtől. Arról is hallottam, hogy a gazda, akinek ökrei voltak elment kaszálni az erdőre. A szomszédnak lovai voltak, és két-három nap múlva "béfogott", és elment hívatlanul az erdőre, és segítségből hazahozott egy fuvar szénát, mert a lóval hamarabb járt (hazahozta és le is ürítette). Azt is mesélik, hogy 1910 előtt, ha lakodalomra készültek a lánynál, a házigazda lassan beszerezte a száraz deszkát, és azon a héten, amikor már behívták a lakodalmat, nekiálltak egy-két asztalos irányításával, (folytatás az 5. oldalon)

Vidékfejlesztés és mezőgazdaság az EU-ban

2. rész

Előreláthatólag az elkövetkezőkben a "multifunkcionális" mezőgazdálkodás, a fenntartható környezet- és tájgazdálkodás alap gondolatokra alapozzák a mezőgazdasági és vidékfejlesztési politikákat. Feladatait két nagy körbe sorolhatjuk:

az alapvetően a piac által szabályozott termelési funkciók, melyek a minőségi élelmiszerek előállításán túl a nem élelmiszer célú termékek (megújítható nyersanyagok, energiaforrások stb.) előállítását is egyre inkább magukba foglalják, valamint

társadalmi szolgáltatási feladatok, a közzettel, a tájjal, a földdel kapcsolatos természeti, társadalmi és kultúrfunkciók.

Ez utóbbiak olyan "nem importálható közjavakat" (élelmezés- és élelmiszerbiztonság, a kultúrtáj ápolása, az élettér-funkciók fenntartható megőrzése, az ökológiai és műszaki infrastruktúra fenntartása, ökológiai stabilitás, népességmegtartás, munkaerő kiegyenlítés, a turizmus alapjának biztosítása, paraszti értékek ápolása stb.) testesítenek meg, amelyek létrejötte a piac hagyományos eszközeivel, az árakon keresztül nem szabályozható, melyek ugyanakkor a vidék társadalmának és környezeti, természeti egyensúlyának fenntartásában növekvő szerepet töltenek be, ezért a közpénzekből nyújtott támogatásokat célszerű a mezőgazdaság ezen teljesítményeinek honorálására fordítani.

A többfunkciós európai agrármodelnek a kétféle teljesítmény adja a két "alappillérét". Erre épül a támogatási rendszer átalakítása, a közös agrárpolitika (CAP) reformja is, ahol az 1. pillér elsősorban a termelési teljesítményeket, a 2. pillér pedig mindenek előtt a mezőgazdaság ökoszociális teljesítményeit foglalja magába.

A reform részeként elkezdődött a mezőgazdaság termelési típusú támogatásainak fokozatos leépítését célzó programok kidolgozása, és annak vizsgálata, hogy milyen mechanizmusokon keresztül lehet a felszabaduló forrásokat a mezőgazdaság 2. pilléréhez kapcsolódó ökoszociális (környezeti, ökológiai, foglalkoztatási, szociális, kulturális stb.) funkcióinak támogatására átcsop-

portosítani, és e csatornán a gazdákhöz visszajuttatni. A 2007-2013-as EU tervidőszakra vonatkozó agrár-vidékfejlesztési EU tanácsi rendelettervezet e folyamat gyorsulását és e tendencia erősödését jelzi.

A fentiek alapján három csoportba sorolhatjuk azt, hogy miként kaphat a gazdálkodó pénz tevékenységeire.

Az első csoportot a piaci támogatások alkotják, amelyek keretében a gazdálkodók az általuk megtermelt terméktől függően támogatásban részesülnek. Ezen támogatások előfeltétele, hogy megfeleljenek az Unió által támasztott kritériumoknak, amelyek többnyire adminisztratív jellegűek, s nem igényelnek nagyobb anyagi erőfeszítést a termelők részéről. Ezek a támogatások a közös agrárpolitika részét képezik.

Ezen a szinten a csatlakozást követően a romániai piaci szereplők az eddigi tagországok szereplőivel azonos feltételekkel juthatnak a jelenlegi meghaladó intervenció és exporttámogatásokhoz.

A második csoportot a jövedelem-támogatások, az úgynevezett közvetlen

kifizetések adják. A termelők az aktuális termelésüktől függetlenül a korábbi évek referenciahozamai alapján minden évben automatikusan megkapják. A közvetlen támogatásokkal ilyen formán nem a termelés növelését ösztönzik, hanem a termelő kap jövedelem-kiegészítést. Ilyen jövedelem-támogatási rendszer működik a szántóföldi növénytermelésben (gabona, olajos magvak és fűfűszernövények), a dohánytermelésben, a húsmarha- és juhhús-ágazatban, valamint a tej-ágazatban is.

A közvetlen kifizetések Romániában, akárcsak a 2004. május 1-jén csatlakozott országokban, fokozatosan kerülnek bevezetésre, s évente nő ezek összege egészen addig, míg el nem éri az Európai Unió régi tagországai által kapott támogatás mértékét. A termőföldterület alapján kifizetett támogatások mértéke, mint említettük, az előző

évek referenciahozamai alapján kerül kiszámításra. Ebből következik, hogy ezek a támogatások nagymértékben függenek az adott termőtalaj minőségétől. Az Európai Unió tagországai között nagy különbségek vannak a támogatás mértékét illetően, a jó mezőgazdasági adottságokkal rendelkező országok több, a kevésbé fejlett mezőgazdasággal rendelkezők kevesebb támogatáshoz jutnak.

A 2004-ben csatlakozott új tagországok esetében az egységes területalapú támogatási rendszer (Single Area Payment System: SAPS) szerinti kifizetést alkalmazzák.

Az egységes területalapú támogatás (SAPS) jogosultsági feltételei a következők:

o Egy gazdaságon belül megművelt terület nagysága nem lehet kisebb egy hektárnál, ezen belül az egyes parcellák mérete nem lehet kisebb 0,3 hektárnál

o Támogatás csak azon terület után igényelhető, amelyet megfelelő mezőgazdasági és környezeti állapotban tartanak.

o A támogatás csak azon gazdaságok igényelhetik, akik benne vannak a farmgazdaságok nyilvántartásában.

A harmadik csoportba az EU rendszerében jelentős vidékfejlesztési támogatások tartoznak, melyek elnyerésének szigorú előfeltételei a regisztráció, az adatszolgáltatás, a szabályok és az előírt adminisztratív teendők pontos teljesítése.

A vidékfejlesztési támogatásokat az AGENDA 2000 részeként megszületett 1257/1999-es szá-

mú Európai Tanácsi rendelet szabályozza. E szerint a támogatott intézkedések a következők:

o agrár-környezetvédelmi és tájgazdálkodási agrárrendszerek földalapú támogatása,

o kedvezőtlen adottságú területek normatív földalapú támogatása,

o mezőgazdasági beruházások támogatása,

o mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének támogatása,

o erdőtelepítési támogatások,

o a vidéki térségek alkalmazkodásának és fejlődésének elősegítése,

o idős gazdálkodók korai nyugdíjazásának támogatása,

o fiatal gazdálkodók támogatása, o gazdálkodók oktatása, képzése.

Sokszor ... (folytatás a 3. oldalról)

és megcsinálták a legszükségebb dolgokat a fiataloknak (asztalt, székeket, padot, ágyat, szekrényt, szifont, kasztent) Itt is segítettek a szomszédok, hiszen akkor még kézi gyalulás volt.

Összegezve: a szomszédok együtt örültek, de a bajban, csapások idején, halálesetkor is együtt éreztek a családokkal, és segítségükkel könnyítettek egymás sorsán.

Természetesen vigadni, mulatni sem felejtettek el. Régen nem volt éppen ilyen népes a Gál utca, időseink elmondása szerint Ladó Máté bácsiék és a jelenlegi Balázs Vilmosék csürje volt a legkülső épület. A II. világháború után általában minden évben megszervezték a farsangi mulatságokat. Általában a régi házakban vagy egymásután sorba ajánlották fel a házukat, ha volt üres régi ház, ott többször is összegyűltek (még juhbált is tartottak). Régen mindenki vitt egy fél liter pálinkát, és egymásnak bizonygatták kínálgatás közben, hogy "kóstold meg komám, mert az enyém jobb". Az asszonyok pánkót, csörögjét, lepényt, almás tésztát, kalácsot vittek általában. A lényeg a szabadon énekelt sok szép népdal, hallgató, katonanóta, fogsági és tréfás, csipkelődő dalok voltak, természetesen a tánc sem hiányzott, így tanulták a fiatalok szájról-szájra az énekeket eleinte zene nélkül, később hangszerek is bekapcsolódtak (fúvolya, hegedű, tangóharmonika, citera).

Nagyon szép, amikor utcák, falurészek, kisebb szomszédcsoportok összegyűlnek főleg fásáng idején (a falusi gazdanak tavasztól őszig nem sok alkalom jut szórakozásra), és egy napot rászánnak a közös szórakozásra. Az idén 44 személy mulatott közösen, szinte szünet nélkül szóltak a szebbnél szebb népdalok, hallgatók, és hiába tartott a mulatság hajnalig, még mindig volt ének, amelyik elénekeletlen maradt. Mindenki jól érezte magát, jó kedvük volt, és nem bánta meg senki, aki eljött erre a mulatságra.

Befejezésül nagyon szépen köszönjük a szervezőknek a meghívást, adjon a jó Isten mindenkinek minél több boldogságot az új évben. Ígérjük, a következő farsangi utcabálon is részt fogunk venni, ápolva ezáltal is az őseink által megálmodott jó szomszédsági viszonyt.

Lázár Béla

A kábítószer-pokolba szóló útlevel

(folytatás az előző lapszámunkból)

A kokain- a fehér hó

A kokacserje alkaloidája. A cserje őshazája Peru és Bolívia, de a ma már Dél-kelet Ázsiában is termesztik. 1 kg kokalevelé ára 2 dollár, ebből 1000 dollár értékű kokain készül. A központi idegrendszer erős izgatószer. Az agykéregre gyakorolt káros befolyása miatt a hallucinációk (értékcsalódások) fokozódnak. A fáradtság és éhségérzet csökkenése, a stimuláló, hangulatjavító hatás csak átmeneti. A fizikai erő növekedése látszólagos. A kokainfogyasztó koncentrációképessége, ébersége, ügyessége egy idő után csökken. Képtelen a veszélyt felismerni. Rendszeres fogyasztása depresszióhoz vezet. Felemészti a szervezet adrenalin-tartalékait, felborítja a fiziológiai egyensúlyt.

Felhasználási módja változatos. Rággják a kokalevelet, a levélből kivont kokaint injekcióban a bőr alá fecskendezik, borba keverve isszák, paszta formájában bedörzsölik a fogínybe, a hüvely nyálkahártyájába, dohánnyal keverve szívják, az orron keresztül felszippantják.

Az orron át való rendszeres szippantgatás következtében a két orrüreget elválasztó porcos orrsövény kisebb-nagyobb területen elhal. Az elhalt területen lyuk keletkezik, amit csak plasztikai sebész vékony ezüst- vagy platinalamezzel tud eltüntetni.

A kokainhoz való hozzászokás több lépésben alakul ki. Az első fokon még csak a szabadidő kellemes eltöltése a cél, sokan szexuális életük jobbra fordulását várják tőle. Eleinte, ha a teljesítmény nem is, de az élmények színessége növekszik. Később ez is megváltozik. A krónikus kokainistának átrendeződik a szexuális élete. A férfiak nagyon hamar impotensek lesznek. Az is gyakori, hogy a kokainista homoszexuális lesz. Az is biztos, hogyha a kokainista abbahagyja a drog fogyasztását, szexuális élete újból normális lesz.

Kokainmámorban az egyén beszédesebb lesz. Gondolatai csapongnak, vidámabb lesz, okosabbnak érzi magát, kellemes látomásokban, hallucinációkban van része, úgy érzi, mintha eltávolodna a világtól. A hatás körülbelül egy óráig tart, utána erős fizikai fáradtság vesz erőt rajta. A második lépés-

ben nagyobb adagok váltják ki az óhajtott kábulatot, az alkalmi kokainélvezőből megrögzött kokainista lesz. A kokainmámort követő másnaposság időszakában rengeteg autóbalesetet okoznak. Önmagukkal szemben elégedetlenséget, önvádat éreznek, és kb. 9%-uk öngyilkos lesz.

A harmadik stádiumban már a nagy adagoktól sem kapja meg a várt hatást, ezért gyakrabban fordul a kokainhoz, így a mérgező tünetek mind erősebbek lesznek, és az esetek jelentős részében halált okoznak, mivel a hatékony és halálos adag nagyon közel van egymáshoz.

A kokainista gyorsan lesoványodik, néhány hónap alatt 20 kg-t is fogyhat. Járása bizonytalan lesz, arcbőre sárgásszürke, petyhüdt, szeme fénytelen, karikás, beszéde összefüggéstelen, apátia vesz erőt rajta.

A túladagolás veszélyei hatványozódnak, ha heroinnal keverve használják. Ez a szer a legveszélyesebb, mivel a központi idegrendszerre ellentétesen hatnak. A kokain izgat, a heroin kábító-bódító hatású.

Mivel a kokain nem épül be a sejtek anyagcseréjébe, nem alakul ki testi függőség, így a megvonási tünetek is enyhébbek. A hirtelen elvonás tünetei a delírium trémensz tüneteihez hasonlítanak. Az elvonási tünetek legszörnyűbbike a rohamokban jelentkező halálfélelem.

Lizergsavdictil-amid (LSD)

1938-ban egy Hoffman nevű vegyész állította elő az anyarozs egyik alkaloidájából.

Hatása hasonló a hasiséhez a különbséggel, hogy a hallucinációt már 1/20 mg, tehát nagyon kis mennyiség kiváltja. Teratogén (magzatkárosító) hatása nagyon erős. Ha terhes nő szedi, a magzat súlyos agyi rendellenességgel születik (nyitott gerincvelő, fejletlen vagy hiányos agyvelő, vízfejűség). Egészséges lelkű fiatal nem lesz az LSD rabja, a neurotikusok nagyon könnyen, és néhány hét alatt bűnözőkké válnak. A hallucinációk az utolsó adag bevétele után hetekkel is jelentkezhetnek. A drog hatása alatt lévők nem gondolják át, mit cselekszenek. A leggyakoribb az ablakból való kilépés. Azt hiszik, tudnak repülni, vízen járni, azt képzelik, pusztá kézzel meg tudnak állítani vonatot vagy autót. Mivel testi függőség nem alakul ki, viszonylag könnyebb leszokni róla.

(folytatjuk)

Tribel József
nyug. középiskolai tanár

**"Töröljük le már arcról
a könnyet,
A szív akkor boldog,
ha vidám..."**

Milyen boldog lehetne az ember, ha az újév kezdetét gondtalanul léphetné át. Sajnos ez nem mindig így van, és inkább úgy mondhatnánk, félve lépjük át az újév küszöbét, szorongással, kilátástalansággal, vajon hogy lesz a holnap? És itt kell jönnie a remény lángjának, itt kell visszatekintenünk a betlehemi jászol felé, és erőt kell merítenünk a kicsi Jézustól, a pásztorok egyszerűségéből, a három napkeleti bölcs szerénységéből, alázatából. Itt kell megértenünk, hogy házszenteléskor nem a pap bácsit várjuk, hanem a pap bácsi által a Szent Keresztet. Vannak, akik azt hiszik, hogy az áldás valami hókuszpókusz, pedig nem így van, mert Isten áldása nélkül nincs élet.

"Békesség e háznak és a benne lakóknak - áldd meg, Uram ezt a házat, hogy legyen benne egészség, tisztaság, jóság, szeretet, türelem, törvénytisztelet, hálaadás, és hogy ez az áldás maradjon e házon és minden lakóján a mi Urunk Jézus Krisztus által."

Hálát adunk Istennek, hogy olyan szépen és nagy számban ünnepelhettünk, mindig örömmel várjuk haza szereteteinket, akik messze idegenben keresik kenyerüket, karácsonykor sok kis gyermek szájából hallottam, hogy én várom a kicsi Jézust, várom édesapámat-édesanyámat, mert karácsonykor mind együtt leszünk. A hálaadás-kor István plébános úr külön kérte Isten áldását azokra, akik nem kis erőfeszítéssel, munkájukkal, viselkedésükkel azon fáradoznak, hogy családjukban ne szenvedjenek hiányt, és Lövéte neve mások szemében azt jelentse, ez az a székely falu, ahol becsületes székely családok élnek, ahol a falu harangja templomba hívja az embereket, ahol a székely édesanyák-édesapák együtt imádkoznak gyermekeikkel, és nem elküldik, hanem elviszik gyermekeiket a templomba. Lövétén még nem szégyellik azt a köszönést, hogy "Dicsértessék a Jézus Krisztus", vagy "Isten áldja meg". Milyen szépen írja le versében Nagy Miklós ennek a köszö-

nésnek a szépségét:

Falusi köszönés

Falunkban ősrégi szokás
Ki tudja, hány száz éve,
Egymásnak mindig így köszön
A falu egész népe:
Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Alig serked szét nyílazón
Hajnalpír az ég alján,
Kutak mellől az emberek
Egymásnak tovább adják:
Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Szemecskéjéről a gyerek
Törli a fele-álmot
S már így ütődik a szava
Reáhajló anyjához:
Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Mezőn, uton a ház előtt
Mint fölcillanó szikra
Hull áldásként a megszokott,
Hűséges utjaira:
Dicsértessék a Jézus Krisztus!

A játszadozó gyereke,
Ringó lépésű leánya,
Ha szomszéd-szomszéd ajtót
nyit

S kezet nyujt parolára:
Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Ki tanította erre meg?
Ó, mily fönsséggel árad!
Sodrában szétporló fővény-
Zátyony egy-egy évszázad:
Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Sok mindent nem tud a falum:
A világ ezer dolgát.
De ő tovább is így köszön,
Ha meg is mosolyogják:
Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Tovább is híven így köszön
Az Isten igaz népe,
S e nagy Király kapuján is
E köszöntéssel lép be:
Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Milyen jó lenne, ha egy kicsit többet törődnénk egymással, mert rászoruló volt, van, és mindig lesz. Keressük meg a módját, hogy észrevétlenül segítsünk embertársainkon, ha anyagiakkal nem is tudunk, legalább álljunk meg öt percre elkeseredett, csak egy jó szóra váró falusfeleinkkel, és ha őszintén meghallgattuk panaszait, akkor már segítettünk, akkor már letöröl-

tünk egy könnycseppet arcukról. Vegyük észre, ha valaki segítségre szorul, és segítsünk, ne pedig kritizáljunk, mert a jó Isten ezért teremtett minket. Nem mehetünk el egymás mellett gondolván, segítsen más, mert én egyszer nem. Sokatmondó e kis történet: ünnepi hangulatban, örömmel, boldogan szaladnak az emberek az utcán karácsony táján, mindenki vásárolni megy, és a járda szélén észrevesznek egy didergő, gyenge öltözetű kislányt, akinek könnyei ráfagytak kis arcájára, aki kéregetni próbál, de hiába, mindenki szalad a célja felé. Az egyik jól öltözött úriember így kiált fel az Ég felé: "Uram, hogy nézheted, hogy ez a kislány itt éhezzen, fagyoskodjon, hát nem teszel érte semmit?" És szólt a jó Isten: "Már tettem! Megteremtettelek téged!" Tehát észre kell, hogy vegyük a bajba jutottakat.

Meg lehet figyelni, hogy, ha valami közös munka folyik, legelőször az idős emberek jelentkeznek, mert nekik a vérükben van, látták az őszüleik segítőkészségét, és követni akarják azt. Sokszor lehet hallani, hogy: "Ezelőtt apám ha befogta az ökröket és indulni akart valahová, de észrevette, hogy a szomszédnál dolgoznak, azonnal kifogta az ökröket, és ment segíteni, mert aznap kellett a segítség, és nem osztán." Mi is, fiatalabbak ezeket a példákat kell, hogy követessük, ha azt akarjuk, hogy gyermekeink a törődést lássák bennünk, és nem a széthúzást, az érdektelenséget. Vezéreljen minket a "kapni jó, de adni még jobb" gondolat, nem sajnálkozni kell, hanem összefogással munkálkodni egy boldogabb új év reményében. Őrizzük ősi vallásunkat, a család egységét, Lövéte méltóságát, hogy akik elmennek egy pár hónapra, azok, amikor hazajönnek, lássák, hogy "Isten hozott"-al várjuk, jövőnket pedig Isten és a Boldogságos Szűzanya kezébe ajánljuk, kérve őket napról-napra a mi ősi templomunkban, őrizzék családjukat, falunkat, nemzetünket.

"Békét adj szívünknek, békét családunknak,

Békét nemzetünknek, békét a világnak."

Lázár Béla

Madárlesen

A téli madáretetés jó alkalom a nálunk teletölő madarak megfigyelésére. Sok faj megjelenik a kihelyezett tápláléknál, épp ezért ajánlatos olyan helyre tenni az eledelt, hogy az ablakból figyelhessétek. Ha elkezdted az etetést, akkor tavaszig kell folytatni, máskülönben hiába várják a már odaszokott madarak az ételt, és nem keresnek máshol elég táplálékot. Az sem mindegy, hogy mit adsz nekik. Szeretik a zsíros magvakat, szalonnát, szalonnabört, almát, faggyút, napraforgót, húst is, viszont kenyérmorzsával nagy hidegben nem ajánlott etetni, mert a száraz morzsára ha vizet isznak, az a begyükben megfagyhat, és a halálukat okozhatja. A képen egy nagyon gyakori széncinegét láthatsz, amint a kiakasztott szalonnához igyekszik.

adott egy hajszálat, de cserébe megkérte, hogy merítsen a kút vizéből. Elszaladt a kúthoz, és merített egy korsóval. Kettétépte a hajszálat, és ott termett a banya. Elmondta János, hogy mi a feladat, és egy szempillantás alatt bor készült a szőlőből. Megkérdezte a banya, hogy merített-e a kút vizéből, mert jaj neki, ha nem. A banya megköszönte, amint meglátta a vizet, ivott, és gyönyörű lánnyá változott. János jelentkezett a királynál a munka végeztével. Kiderült, hogy a banyából lett szép lány a királykisasszony. Hazavitte családjának az aranyat, és meghívta a lakodalmára.

Boldogan élt feleségével, míg nem halt. Itt a vége, fuss el véle!

Lukács Abigél-Boglárka III. A

Mesetár

János

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember feleségével és János nevű fiával. Olyan szegények voltak, mint a templom egere. Ezért aztán elhagyta a fiú, hogy szerencsét próbál a királynál:

- Így segíthetek szüleimnek, és talán elnyerem a királylány kezét is! Az anyja süttött neki hamuban sült pogácsát, és elbúcsúzott tőle. Ment, mendegélt, míg meg nem látott egy házat. Abba betért és útbaigazítást kért. Egy banya lakott a házban, és azt mondta:

- Te fiú! Míg elmagyaráznom az utat, elmondom neked, hogy nagyon nehéz munkát ad neked a király, és ha még a lánya kezét is akarod, akkor még nehezebbet!

- Majd csak lesz valahogy...-

mondta János.

Elmagyarázta az utat, majd így szólt:

-Ha már ott jársz, lopj ki a királyi kútból egy korsó vizet! Cserébe adok neked egy hajszálat, amit ha kettétépsz, ott termék és segíték neked.

Megköszönte az útbaigazítást és a hajszálat. Ment, ment és megérkezett a palotához. A király elé sietett, és előadta, mi járatban van. A király ezt mondta:

- Van nekem egy hat dombból álló szőlősöm, onnan szedd le mind egy szemig a szőlőt, és készíts belőle bort, míg lemenne a nap! Ha kiállod a próbát, hat szekér aranyat és a lányom kezét nyered el. Ha nem, akkor hatvan botot kapsz!

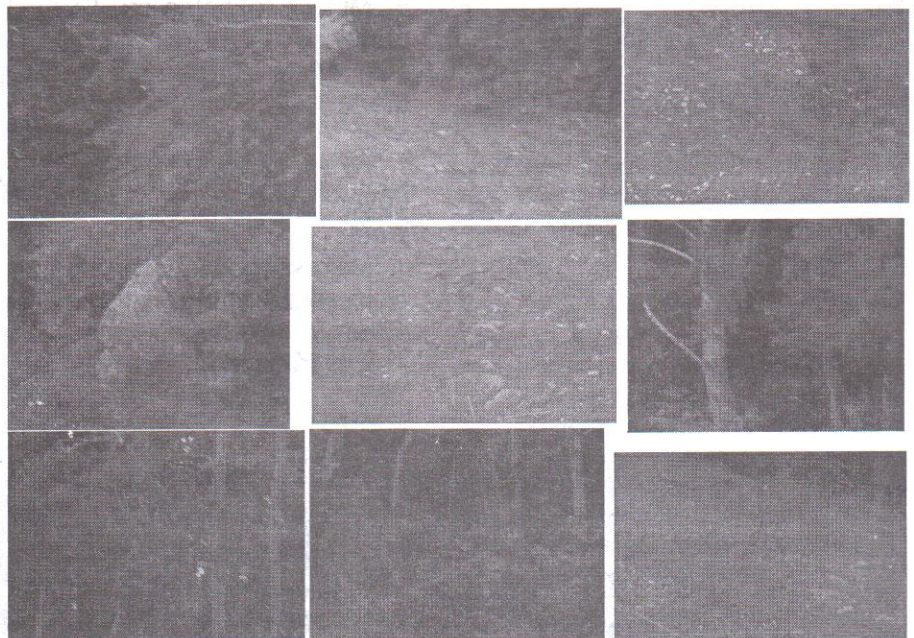
János kiment a szőlősbe. Majd összeesett rémületében, amint meglátta a hatalmas szőlősombokat. Eszébe jutott, hogy a banya

Képrejtvény

E havi rejtvényünk egy képrejtvény, egy kirakós. Nem kell mást tenned, mint kivágni a kilenc képdarabot, összerakni egy ép képpé, és jól megnézni, hogy mi is van rajta. Egy lövéte határában levő természeti képződményt fogsz látni, és ennek a nevét kell a szelvényre ráírni - azt a nevet, ahogyan mi, lövéteiek nevezzük. A kitöltött szelvényt adjátok András Szilvia tanítónőnek 2006. február 20-ig.

Decemberi megfejtésünk a BETLEHEMEZÉS volt. Több helyes megfejtés is érkezett, a sors pedig György-Lőrinc Melindának kedvezett a pósfalusi iskolából. A jutalma egy mesekönyv.

Kellemes játékot és sok sikert kívánunk a második félévben minden diák számára!

Memento mori...

Felgyorsult világunkban szinte elképzelhetetlen az ember élete utazás nélkül. Állandó jelleggel, majdnem naponta megyünk-jövünk, rövidebb vagy hosszabb távon, s ha összegezni akarjuk mindezt, elmondhatjuk, hogy a végtelenből jövünk és a végtelenbe tartunk...

Sokszor átutazunk csodálatos és rég látott tájakon, vagy megszokott, gyakran megjárt, jól kitaposott, "ösvényeken" is, amelyek mindig tartogatnak számunkra valami titokzatosot. A megszokott és átélt útajaink átvezetnek ismert vagy kevésbé ismert helyeken, helységeken, amelyek emberek arcát, képeket vagy eseményeket elevenítenek fel lelki szemeink előtt.

Milyen gyönyörű, emberi, amikor az átutazó felemelt keze visszhangra talál, vagy az utast fel-

emelt kezek üdvözlők. Felemelt kezünkkel "mutatjuk" a mindannyiunk tenyereibe meglevő M betűt, amely viszonylag független a sajátos ujjléc-rajzolatunktól, ujjlenyomatunktól. Ez a memento mori (emlékezz a halálra, készülj a halálra) rövidítése, amivel figyelmeztetjük egymást a múlt időre...

Köszönöm a felemelt kezeket, az ismerőseim, tanítványaim, barátaim, rokonaim vagy éppen honfitársaim üdvözlő mozdulatát. Köszönöm a bólintásokat, a fejhajtásokat, a pozitív gondolatokat és a félig kiejtett vagy ki nem ejtett szavakat. Az utasok nevében is köszönöm az ünnepekre emlékeztető, az ünnepek hangulatát fokozó ablakok díszzeit, a fényt, amely beragyogja útjainkat - életünket, a visszatérés újabb reményeit sugallva.

Szabó Dániel

Asztalitenisz-verseny

2006. január 8-án, vasárnap a Lövete Sport Egyesület szervezésében első alkalommal volt megrendezve a Farsang-kupa elnevezésű asztalitenisz-bajnokság. A helyi kultúrotthon adott helyet a rendezvénynek, amelyre végül is 18 versenyző nevezett be.

A két asztalon lebonyolított verseny alatt a versenyzők 4 csoportban küzdöttek. A továbbjutó 10 versenyző egyenes kieséses rendszerben folytatta a küzdelmet. Az így megmaradt 5 versenyző pedig mindenki - mindenkivel megmérkőzve eldöntötte a végső sorrendet, amely így alakult:

1. Márton Csaba
2. Kolozsi László ifj.
3. Trinfuly László
4. Ladó Vilmos
5. Kolozsi László id.

Az első 3 helyezett emléklapot és kisebb díjakat kapott elismerésül. Ugyanakkor a szervezők a legfiatalabb versenyzőt (Lázár Zoltánt, 17 év) valamint a legidősebb versenyzőt (Ladó Vilmost) is emléklappal és díjjal jutalmazták.

A sikeres rendezvény láttán a verseny szervezői eldöntötték, hogy húsvét környékén is rendeznek egy hasonló bajnokságot. Remélik, hogy jóval többen mérkőzjenek majd össze tudásukat és nyújtanak kellemes percek, példát a nézőknek, fiatalabbaknak.

Györgylőrincz Ernő

Anyakönyvi hírek

Keresztelés

2005. december

1. Gábos Csenge Bernadett
2. Gergely Loránd

2006. január

1. Ladó Norbert
2. Gábos Imre

Házasság

1. Gábos Imre - Kelemen Tünde

Elhalálozás

2005. december

1. Bugja István
2. Szikszai József

2006. Január

1. András József

2. Fazakas László
3. András Mártonné sz. Lázár Mária
4. András Lőrinc
5. Gábos Lajosné sz. György Julianna
6. Miklós István
7. Péter Jánosné sz. Márton Katalin
8. Sorbán Istvánné
9. Mihály Józsefné sz. Török Julianna
10. Máté Andrásné sz. Márton Mária

Az új 2005-ös esztendejének Lövete egyházközség statisztikájából:

Házasságot kötött 18 pár
Kereszttségben részesültek
49-en
Elhaláloztak 43-an

Farsangi előzetes

2006. február 23-án Maszkabál
2006. február 25-én

Nősemerkabál

2006. február 26-án

Székelyruhás bál

2006. február 28-án

húshagyókedd

- délután 15³⁰-kor szentmise

Lázár Béla

Kiadja a Lövetei Ifjak Egyesülete
a Lövete Közbirtokosság
Lövete Község Önkormányzata
és a Select Metlemnplast kft
támogatásával
Nyomja a ROTAPRINT nyomda

A szerkesztőség nem
minden esetben ért egyet
a cikkek tartalmával!

Szerkesztőség: András Mónika, András Kinga, Lázár László, Mihály János
Munkatársak: Lázár Béla, András Magdolna